

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2012/2231
Karar No : 2013/5472

Temyiz Eden (Davacı) : TMMQB Ziraat Mühendisleri Odası
Vekili : Av. Zühal Dönmez
Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere Çankaya/ANKARA

Karşı Taraf (Davalı) : Başbakanlık - ANKARA

Davalı Yanında Müdahiller : 1- Yalova Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. Ali Abdullah, Av. Ülker Yılmaz
Karizma İşhanı Kat:3 - YALOVA
2- Yalova Ziraat Odası Başkanlığı
Arabacılar Sok. Deniz İş Hanı No:26/2 - YALOVA
3- Yalova Üniversitesi Yaptırma ve Yaşatma Derneği
Cumhuriyet Cad. Karizma İş Merkezi Kat:3 - YALOVA
4- Yalova Yükseköğretim Vakfı Başkanlığı
Gazipaşa Cad. Karizma İş Merkezi Kat:3 - YALOVA

İstemin Özeti : Bursa 2. İdare Mahkemesi'nin 16/12/2011 tarih ve E:2011/78, K:2011/1433 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi : Abdullah Kâmil Sarıyıldız

Düşüncesi : TİGEM bünyesinde halen faal bulunan Yalova Atatürk İşletmesi'nin kullanımındaki uyuşmazlık konusu taşınmazın, İşletmenin amacı dışında başka bir amaçla kullanılmak üzere, Hazineye ya da bir başka gerçek veya tüzel kişiye devredilmesine Yasal olanak bulunmadığından, hukuka aykırı olan dava konusu işlemin iptali yerine, davanın reddi yolunda verilen mahkeme kararının bozulmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, dosyanın tekemmül ettiği görüldüğünden; davacının yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin işin esasına geçildi, gereği görüldü:

Dava; mülkiyeti Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne ait Yalova İli, Merkez İlçesi Bahçelievler Mahallesinde bulunan, tamamı 2.900.000 m² yezölçümlü araziden 22 pafta, 317 ada, 6, 7, 8 ve 13 parsel sayılı, toplam 940.000 m² yezölçümlü alanın, Yalova Üniversitesi eğitim tesisleri için kampüs alanı olarak kullanılmak üzere Hazine'ye bedelsiz olarak devredilmesine ilişkin 06.12.2010 tarih ve 2010.T-39 sayılı Yüksek Planlama Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Bursa 2. İdare Mahkemesince, 2008 yılında kurulan Yalova Üniversitesi'nin eğitim tesisleri için kampüs alanı olarak kullanılmak üzere Hazine'ye bedelsiz devrine karar verilen arazinin toprak yapısının bir kısmının tarım arazisi niteliğini taşıması, bir kısmının, bölgedeki ihtiyaçlar doğrultusunda tarım dışı kullanıma açılacak nitelikteki arazilerden olan marjinal tarım

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2012/2231
Karar No : 2013/5472

arazisi vasfında olması göz önüne alındığında, bu alanların tarım dışı kullanım için başka bir kuruma devrinin 5403 sayılı Yasa'ya aykırılık teşkil etmediği, bunun yanında, devre konu alanlarda TİGEM'e bağlı Atatürk Tarım İşletme Müdürlüğü'nce uzun süredir herhangi bir tarımsal faaliyetin yürütülmemiş olması ve işletmenin kullanımında olan tamamı 2.900.000 m²lik alana göre devredilen alanın büyüklük itibarıyla işletmeyi işlevsiz bırakmayacağı hususları bir arada değerlendirildiğinde, söz konusu arazinin 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5/c maddesi uyarınca kamu yararı gereği gözetilerek eğitim kampüsü alanı olarak tahsis edilmek üzere Hazine'ye devredilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafından, hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, anılan kararın temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "Kapsam ve Amaç" başlıklı 1. maddesinde, iktisadi devlet teşekküllerinin, ekonomik gereklere uygun olarak verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda kendi aralarında ve milli ekonomi ile uyum içinde çalışarak sermaye birikimine yardım etmeleri ve bu suretle daha fazla yatırım kaynağı yaratmaları amaçlanmış olup; 9. maddesinde, teşebbüs yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında, kanun, tüzük, yönetmelik, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde teşebbüsün gelişmesini sağlayacak kararları almak da sayılmış; Kararname'nin geçici maddesinin "A" bendinde, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İktisadi Devlet Teşekkülü olarak düzenlenmiştir.

İşlem tarihinde yürürlükte bulunan 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesinde "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, kaynakların verimli kullanılması ve kalkınmanın hızlandırılması amacıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde etkin, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi için Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulmasına, teşkilat ve görevlerine dair esasları düzenlemektir. Devlet Planlama Teşkilatı Başbakan'a bağlı olup, Başbakan bu Teşkilatın yönetimi ile ilgili yetkilerini gerekli gördüğü takdirde bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir." hükmüne; 5. maddesinde "Yüksek Planlama Kurulu'nun görevleri şunlardır: a) İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlamada ve politika hedeflerin tayininde Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve hazırlanacak kalkınma planları ile yıllık programları, Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce, belirlenen amaçlara uygunluk ve yeterlik bakımından incelemek, b) Ülkenin yurt içi ve yurt dışı ekonomik hayatıyla ilgili konularda yüksek düzeyde kararlar almak, c) Kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararları almak, d) Yatırım ve ihracatın teşvikine ilişkin esasları tespit etmek, e) Toplu Konut İdaresi ve Toplu Konut Fonu Bütçesini onaylamak, f) Kanunlarla ve diğer mevzuatla yetki verilen konularda karar vermek." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 9.4.2000 tarih ve 24015 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsü'nün 4. maddesinde TİGEM'in, tarım ve tarıma dayalı sanayiinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmetleri üretmek amacı ile kurulduğu, 7/2. maddesinde, Yönetim Kurulu'nun, TİGEM'in amaç ve faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yönetimi ile ilgili gerekli

her türlü kararı alacağı belirtilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, 2008 yılında kurulan Yalova Üniversitesi Senatosu'nca alınan 05.10.2010 tarih ve 35 sayılı kararla birlikte, uyuşmazlık konusu taşınmazın, üniversite eğitim tesisleri için kampüs alanı yapılmak üzere, bedelsiz devri istenilerek Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'na başvuruda bulunduğu; bu başvurunun, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'nun 6.12.2010 tarih ve 373 sayılı kararıyla uygun bulunması üzerine; Yüksek Planlama Kurulu'nca, taşınmazın, TİGEM mülkiyetinden alınarak; bedelsiz olarak Hazine'ye devrine ilişkin 06.12.2010 tarih ve 2010.T-39 sayılı dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşılmaktadır.

İktisadi bir Devlet teşekkülü olan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün hukuki bünye, amaç ve faaliyet konuları ile teşkilat yapısı; genel olarak 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, özel olarak da Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsü ile düzenlenmiş olup; Teşekkül'ün, bu KHK ve Ana Statü ile belirlenen faaliyet alanı dışında iş ve işlemlerde bulunabilmesi mümkün olmadığı gibi, mevzuatla kendisine verilen görevlerin ifasını fiilen olanaksız kılacak, ulaşılması hedeflenen amaçlarını engelleyecek tasarruflarda bulunabilmesi de mümkün değildir. Ekonomik gereklere uygun olarak, kârlılık ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde, tarım ve tarıma dayalı sanayiinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmeti üretmek amacı ile kurulmuş bulunan Teşekkül'ün bünyesinde bulunan malların kullanım ve tasarrufunun da; bu ilke ve hedefler içerisinde, mevzuatla tayin edilen faaliyet alanına matuf olması gerekmektedir. Nitekim; Ana Statü ile de Teşekkül Yönetim Kurulu'nun, yetkilerini, TİGEM'in amaç ve faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kullanabileceği açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla, Teşekkül'ün amaç ve faaliyetleri dışına çıkan bir konuda Yönetim Kurulu'nca karar alınabilmesi ve tasarrufta bulunulabilmesi açık yetki gerektirmektedir. Teşekkül bünyesine dahil olan taşınmaz malın bir başka amaçla kullanılmasını teminen bedelsiz olarak devredilmesi ise, mevzuatla tayin edilen faaliyet ve amaçlar ile bağdaşmadığından; Yönetim Kurulu'nun, konu bakımından yetkisiz olduğu bu hususa ilişkin olarak, taşınmaz devrinde sakınca görülmediği yolunda alınan 6.12.2010 tarih ve 373 sayılı kararı, dava konusu işlemi hukuka uygun kılmamaktadır.

Dava konusu işlemi tesis eden Yüksek Planlama Kurulu'nun (YPK) kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin görev ve yetkisine ilişkin olarak; 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinde, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararın alınması hususuna yer verilmiş ise de; Kurul'un bu yetkisinin, 233 sayılı KHK ve Teşekkül Ana Statüsü ile çizilen hukuki çerçeve içerisinde kullanılabilmesinin kabulü gerekmektedir. *-(Her ne kadar Teşekkül amaç ve faaliyetlerine ilişkin Ana Statü değişikliği YPK'nin yetkisinde ise de; kamu hukukunda, görev ve yetkilerin kullanımı belirli şekil ve usullere bağlı kılındığından; Kurul'un Ana Statü değişikliğine yetkili olması hâli, mevcut Ana Statü kurallarının uygulama aşamasında Kurul'un kendisini bağlamayacağı sonucunu doğurmamaktadır.)*- Zira, anılan madde hükmü ile Yüksek Planlama Kurulu'na mutlak ve sınırsız bir yetki tanındığı yorumuna ulaşmak; 233 sayılı KHK ve Teşekkül Ana Statüsü hükümlerini anlamsız kılar ki hukuk normlarının, kural olarak birbirini çürüttüğünün değil; tamamladığının kabulü gerekir. Dolayısıyla,

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2012/2231
Karar No : 2013/5472

bu yetkinin; Teşekkül'ü, ulaşmak istediği amaçlardan uzaklaştırarak ya da bu amaçların gerçekleştirilmesi yolunda yürütülecek faaliyetleri zorlaştıracak bir biçimde kullanılmak yerine; bilakis, 233 sayılı KHK ve Teşekkül Ana Statüsü'nde gösterilen faaliyetlerin güçlendirilip geliştirilmesi amacıyla kullanılması gerekmektedir.

Bu nedenle, anılan hükmün; Teşekkül bünyesinde halen faal bulunan bir işletmenin kullanımındaki uyuşmazlık konusu taşınmazı, bu amaç dışında başka amaçla kullanılmak üzere, Hazine'ye ya da bir başka gerçek veya tüzel kişiye devretme yetkisi verdiğinin kabulü mümkün değildir.

Öte yandan, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihten sonra 6111 sayılı Yasanın 95. maddesiyle, 233 sayılı KHK'nın 54. maddesinin 3. fıkrası değiştirilmiş ve kamu iktisadi teşebbüslerine ait işletmelerin atıl durumda bulunan varlıklarının genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerine bedelsiz veya rayiç bedelin altında devri hususuna ilişkin olarak düzenlemede bulunulmuş ise de; uyuşmazlıkta, devre konu taşınmazın atıl durumda bulunup bulunmadığına ve eğer bulunuyor ise hangi nedenle bu durumda bulunduğu dair yapılmış somut ve inandırıcı bir tespit ya da çalışma olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ekli listesinde iktisadi Devlet teşekkülü olarak sayılan ve Ana Statüsü'nde belirtilen konularda faaliyette bulunan TİGEM'e ait Yalova Atatürk Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nün kullanımında bulunan arazilerin, herhangi bir yasal dayanak olmaksızın, Yalova Üniversitesi'nce kampüs amaçlı olarak kullanılıp yapılaşmasını teminen Hazine adına bedelsiz devredilmesine yönelik dava konusu işlemde hukuka uyarlık ve davanın reddine ilişkin mahkeme kararında hukuki isabet görülmemektedir.

Açıklanan nedenlerle, teyiz isteminin kabulü ile Bursa 2. İdare Mahkemesi'nin 16/12/2011 tarih ve E:2011/78; K:2011/1433 sayılı kararının **BOZULMASINA**; dosyanın, yeniden bir karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine; kullanılmayan yürütmenin durdurulması harcının, isteği halinde davacıya iadesine; 21/06/2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Mehmet ÜNLÜÇAY	Tülün ÖZDEMİR	Emin Celâlettin ÖZKAN	Ali KAZAN	Okay KOÇAK

ASLI GIBİDİR

ASLI GIBİDİR